

Vtorek, četrtek in sobota izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišstvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Rechbaurov nasvet.

Pred desetimi leti že je bilo nemško vprašanje na dnevnem redu. Sukalo se je o tem, kdo bo zbral oblast vsega nemškega naroda inošanstvu nasproti. Tako imenovani gothaisti so jo dajali Prusiji, velikomemci pa „nemški“ Avstriji. Poslednja stranka je bila po številu in — učenih zagovornikih močnejša. Menda ga ni bilo na nemških inošanstvih profesorja zgodovine, ki se ne bi bil uteknil s svojo akademično modrostjo v peresni boj, kateri je hud pri Nemcih, katerih jezik je že za sofistiko kakor ustvarjen. L. 1866 je prišel Bismark in je s železom in krvjo ta peresni boj nepotreben storil, a le kar se tiče glavne točke. V bistvu je boja le presledek, nikdar pa ne konec. Kar so vsi Nemci hoteli pred l. 1866., to hoté še dan danes: Veliko Nemčijo, ki bi obsegala vse dežele nekdanjega bunda, torej tudi vse avstrijske neogerske dežele. Bil se je boj za formo, za voditeljstvo; in ves boj v notranji Nemčiji, ki se boruje dandenes, vrti se okrog samih oblik: federacija ali cezarizem, s svobodo do edinosti, ali narobe.

Avstrija ni imela še nikoli druge politike kakor nemške. Hvalimo bogá, da je njene državnike celo v tej suhi pušči okrog vodil hudič zaslepljenosti, ter da so nam Slovanom na dobro zoper svojo voljo mnogo mnogo grehov storili. Ali kolikor bolj vidijo, da se jim plen iz rok izvija, toliko bolj svoje grehe spoznavajo. Ker niso mogli ladije vse Avstrije v širino nemškega morja prijadrtati, vrgli so polovico naklade proč: vso Ogersko, Erdeljsko in Hrvatsko. In zdaj ko obupajo, da bi vsaj drugo polovico spravili, pripravljajo se z resignacijo vreči še gališke Poljake in Rusine, da bi pač gotovo dobili nas Slovence in Čehe.

Iz Dunaja zvedamo, ka mislijo štajersko-nemški poslanci, na čelu njim dr. Rechbauer, nasvet staviti, naj se Galicija iz Cislajtaniije izloči, v družih deželah pa ustava strogo izpelje.

Kdor vse to dejanje premisli, lahko sodi, kam vedno in nevedno meri glede naše politične prihodnosti.

vsa nemška „svoboda“ in nemška „kultura.“ Obe te dve lepi reči nam Slovanom nemški politikarji na trnek obešajo. Obilo število naših slovenskih nemškutarjev nam priča, da niso čisto zastonj dolgo let natikali „kulturni“ špeh v nemško past. Nektera kranjska, štajerska in koroška slovenska slepa miš se je že vjela. Za nas pa je čas, da odpremo enkrat oči.

Nemčija hoče požreti slovenske dežele. Kolikrat smo že to povedali! In kolikrat bomo morali to še dokazovati, dokler se naša politika tako zaobrnila in povsod tako postopala, da si sami pomoremo, ka se to ne zgodi. Da, ponavljali bomo to tako dolgo, dokler bo naš narod prepričan, da se mora proti vsem nevarnostim, ki njegovemu narodnemu življenju preét, kaj največ mogoče zavarovati. Nikjeri ni toliko optimizma in toliko neskrbnosti za bodočnost, kakor pri nas. Iz te neskrbnosti izvira, da ne napredujemo nit: tam, kjer bi naravno lahko, kakor na pr. na Kranjskem, kjer nas le naša ideja drži, ne naša delavnost.

Slovenec je dober Avstrijec. Tako dober, da zaupa le na drugo „boljšo vladu“, ki bo prišla. Da Avstrija ni nikjer za življenje asekurirana, da ima vsa njena politika v nemškem srcu središče, in sicer staro težišče, katero bode imelo škodljiv vpliv na nas, tega ne pomislimo dovolj, ker ne ravnamo po tem.

Ali morda delamo tako? Kako se je v pretečenem letu postopalo z zedinjeno Slovenijo? Ko bi bili vsi zastopniki enodušno, slovesno in naravnost — brez ozira na vse Beuste — izrekli to tirjatev, potem, no potem bi precej res še zedinjene Slovenije ne bili imeli, — a bila bi taka narodna izjava glasán in močan protest zoper vse skrivne in javne težnje velikomemških Rechbauerov. Tak glas bi se bil moral tudi v Nemčiji čuti, ki po nas roparske in tatinske roke steza; tak glas pa bi bil tudi velik vspešen odmev imel v vsem Slovanstvu.

Rusko in Poljsko zdaj in v bodočnosti.

Pod tem naslovom je izšla ruska brošura, ktera je nov dokaz, da bi Rusi radi podali Poljakom bra-

tovsko roko, ko bi ti popustiti hoteli svojo vsemu Slovanstvu pogubno politiko. Namen brošure je Poljakom dokazati, da morejo svobodni biti le od s v o b o d n e Rusije. Ako Poljaki pri dosedanji neslovenski politiki ostanejo, mora jih Rusija porušiti, če noče, da bi Nemštvo v Evropi vzdignilo se za gospodarja nad vsemi Slovani. „Poljaci! — kliče ta Rus — ako smo tudi krivo delali, še bolj krivi bomo mi in vi, ako za bodočnost nesrečo nakopamo na glavo svojih vnukov... S posredovanjem vašega prijateljstva bomo postavili podlogo za nepramagljivo in svobodno slovensko federacijo, ktera nikomur krivice ne bode delala, pa tudi si od nikogar krivice delati ne bo dala... Svoboda se Rusiji bliža z velikanskimi koraki, glejte da boste tudi vi pripomogli; bodite zavezniki slovenske samouprave, ne pa divjih Turkov in nasprotnikov Slovanstva.“

To je obseg brošure. Dozdaj je na enake glase med Poljaki malo, premalo odmeva bilo. En list „Dziennik Poznanski“, ki zastopa v nemštvi umirajoče, duševno in gmotno propadajoče pruske Poljake, odgovarja pikro: „Nečemo slovenske federacije.“

Vendar je upanje, da bodo tudi med Poljaki naposled enake pomirljive misli prodrle. Saj Poljaki t. j. plemstvo in z njim hodeča inteligencija, že sprevidajo, da dozdanja politika v njih narodu nima tal, da se kmetsko prebivalstvo naravnost od njih obrača in pri tem nimajo nobenega narodnega napredka. Dokaz že to, da našemu Mohorjevemu društvu enak zavod ni pri vseh avstrijskih Poljaki več udov našel kakor — 300. Posihdob pa bodo stvarili države narodje, ne posamni mogotci, na ktere so Poljaki vselej oči obračili.

Viša sodnija in više državno pravdnništvo za Štirsko, Koroško in Kranjsko.

I.

P. Pogosto se je že omenjalo po časnikih, da nekoliko najvažnejših postav o temeljnih pravicah stoji samo na papirji. To zlasti velja o čl. XIX. drž. osnov-

Listek.

Nenadno!

(Poljski epikal Edvard Dulski, poslovenil L. G. Podgoričan.)
(Dalje.)

„Pan“ Josip se vrne v sobo, vzame zapisek v roci i globoko povzdihne: „Ob osmih! Kaj znači to? . . . Ta ženska je mična, tako gibčna je in vesela, ne mara bi — Ne, ne, to nij mogoče!“ — zopet globoko vzdihne; jame gori i doli široko stopati po sobi. Napósled se vstavi pri oknu, zabobna na šipo, obrne se, urno obléče in s porojenim črtežem v možganih — odide v mesto.

Pred sladkornico se malo vstavi, potlej pa izpred vrat stopi v bližnjo prodajalnico.

„Libro voščenih svéc i sedem pomeranč!“ — ukaže, „pan“ Josip.

Kupčijski pomočnik hitro prinese oboje. „Kamo naj pošljem —?“ — povpraša.

„Saj to sam vzamem s seboj“ — odgovori, sveče vtakne v žep, pomeranče pa pod pázuho in vrne se domú. Domá se zaklene in jame, kakor na kako svečanost, delati priprave.

Vtakne sveče v svéčnike, narezlja papirčke ná-jne in razpostavi jih po oblačilnici. Pod svečnik na omari pri postelji je naredil stalo, sicer iz papirja, zato pa zeló zamudno, kar se tiče krasote in rezljanja. Nažge sveče, pobere ostrizke, vredi vse in stopi k durim, da bi se prepričal, ali enoličnost ne kalí utis-a. Obrne se mu oko na pómeranče — zavite v moder papir. Razvije jih in jame po mizi razpostavljati. Ali liho (ungerade) število 7 mu nikakor ne more ugoditi; rad bi jih bil razredil po tri ali pa po štiri skupaj, a zmérom je bila ena preveč, ali pa premalo. „Pan“ Josip je premislil vse merstvo, ali zastonj. Jame premisljati razložek meju kuželko, piramido in kroglo, njih vlastitosti, toda nestrpen pustí merstvo in začne v matematiki iskati pomoči. Prebral je vsa pravila, formule, progrése, logaritme — a vse zastonj! — Napósled sestavi razmerje v pravokotnem troogelniku, ali x je bil mnogo manjši, nego je bila pomeranča, vendar pak veliko večja, nego je ničla. „Pan“ Josip se razhudóbi, bodi-si zaradi bezivspešnega déla, ali pa za tega délj, ker so mu pomeranče padale z mize. Vzame v roci še prirodoslovje, v naglosti preletí vés nauk o svítlobi, razhujen pa zato, ker so pomeranče zmérom trkolile se z mize, preskoči na poglavje o pezi, težišči

in proznosti, a vse se je skončalo s tem, da so pomeranče ostale zavite v papirnatí zavitek in ležale na mizi pri taci, na ktere je steklenica s kozarcem vred, kamor jih je bil „pan“ Josip nevoljno odložil.

Po tem teoretično-praktičnem trudu „pan“ Josip sede na blazinjek, predno se je oddehnil — zopet je izumil drug črtež, kako namreč sprejme pričakovano osobo.

Ta trenotja je vdarilo tri četrť na sedem v stolpu méstne hiše. Ta čas se je pan Josip navadno odpravil v gledališče. Bolj iz navade, nego namenoma seže v žep in prinese gledališko oznanilo iz njega. Igra je bila prijubljena poljska. „Pan“ Josip je bil že naprej plačal stol.

Kdor nij bil akademik, ta ne zná, kaj je to, popreje plačati v poljskem gledališči, pa že celó stol. Tak je vsak ponosnejši od tistega, kateri hodi le tla obiskavat! Akademik se svojega sedeža zvédavo pogleduje na galerijo, motrí splešnega življenja oglednost po stolah in ložah, sè svojega mésta se učí, kaj je vljudnost, kaj prijaznost, priliznjenost itd.; akademik zná, kedaj mu je treba kukala ali sicer povečal, govori meju igro, zéva, kader občinstvo tleska, jako dobro zna, kako mora sedeti, kako vstajati, kedaj in kako se

nih pravic o ravnopravnosti vseh po deželah navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju.

Poglejmo si organe pri viši deželni sodnji v Gradcu, ktera ima soditi o življenju, svobodi in premoženju cellega milijona Slovencev. Vse okrožje obsega 1 milijon in 800.000 prebivalcev.

Nobeden obeh predsednikov, Lattermann in Wenisch, ne zna slovenskega jezika, niti v govoru niti v pismu in vendar se pod njunim predsedstvom razsojajo pravde, ki so se večidel vršile v slovenskem jeziku. Kako nevarno je posluževati se pri pravih prestav, umeva vsak nepravnik, saj je vselej odvisno od posebnosti in duha jezikovega, ali naj se izreče: kriv ali nekriv.

Izmed 15 viših deželnih svetnikov bajè samo Scheuchenstuel, del Negro, Kromer recte Kramar, Rulic, Lininger in Brolich slovenski razumejo, in zadnji 4 le tako imenovano ljubljansko „kranjsko spraho“ (to kar je v nemščini lichenfeldski žargon). O književnem jeziku ti 4 gospodje niso podučeni niti v govoru niti v pismu. Kako je kak Scheuchenstuel, kak Brolich, kak Kromer prijazen slovenskemu narodu in njegovemu jeziku, to je bržkone znano v vseh slovenskih deželah, in vendar imajo ti gospodje nad tem čuvati, da bi se s strankami, ki samo slovenski jezik umó, zapisniki pisali samo v tem jeziku. Samo ob sebi se umeva, da izmed nižih uradnikov pri tej viši deželni sodnji nihče ni vaje tega družega deželnega jezika, da znanje tega jezika velja kot ovira, kader kdo išče službe.

Više deželne sodnije svetnik Karničnik (ali nemškutarsko Karnitschnigg) sicer trdi, da slovenski zna, vendar moremo zagotavljati, da ima komaj nekoliko pojmov o slovenskem jeziku, korektno pisati ali brati že celo ne zna. Tako znanje se zato trdi, da trdivec s pomočjo tega mu sicer zelo neušednega jezika v službi napreduje in če vsa znamenja ne motijo, pripravlja ga (K.) že zdaj za to, zlasti ker ima med svojimi prijatelji dva močna genija, Waserja in Stre-mayerja. Ta Karničnik je o svojem času v Celji nasvetoval, naj se notarjem prepové, pisati pravna pisma v slovenskem jeziku. Ta Slovecem „prijazni“ nasvet je dr. Bleiweis v „Novicah“ razglasil, in za to se mu je natvezla tiskovna pravda.

Še mnogo žalostneje stoji z višim državnim pravdníštvom v Gradcu. Temu na čelu stoji nemšk Moravec, neki Gabriel, bivši avditor (vojašk sodnik), ki je zmožen samo nemškega jezika; o njem se ne more razumeti, kako je prišel do te službe. Pa saj, tako imenovanega liberalnega Waserja je bil Komers (nekdaj minister pravosodja, še poprej tudi vojašk sodnik) odstranil, Komers se je potem prijazno spomnil svojega bivšega tovariša Gabriela in mu je pomagal, da je napravil čudovit „salto mortale“ čez 21 deželne sodnije svetnikov (v službi starih.)

mora zminjati, leno koketuje, ali si gladi brke, ali pa čese lase, nalašč steza roki, zato da bi sosedi videli, kako lepe ima rokovičice, razgovarja se celo s tretjo osobo, ki sedi od njega naprej, meju igro odbija povabila, umeje pa druge vabiti in sprejemati, — s kratka: zna, da vsled tega raste njegova čest, in prav za tega delj samega sebe bolj česti, nego akademika, kteri obiskuje pritličje. Akademik se najpozornejše ozira sem ter tje, kaj se godí okrog njega, zapominja si, kako se zminjajo poslušalci, zopetuje si njih obraze v spominu in časi pa časi jih posnemlje pred svojim majhnim zrkalom domá. O, verujte mi, dragi! — akademik in ob enem vlastnik sam svojega sedeža je — poseben mogotec!

Pan Josip pogleda na uro.

„Že sedem! — Denes bodo poljski igrali, kaj mi je storiti? — Kaj porekó moji prijatelji? — Jako dobro znajo, da nisem bolan, znali bodo, da me nihče nij poklical venkaj. Iti in oditi meju igranjem? — Ne, ne, to ne bi bilo prav, nikakor ne! — A ko bi pred osmimi prvega dejanja bilo konec? — Pa ne verujem. Kaj naj torej storim? Pred osmimi moram prav gotovo biti domá, a ne, to bi bilo prepozno . . . tako-le — blezu ob trih četrtih na osem, ali pa bi morébiti

V preteklega leta februarjskih listih „Wandererja“ je bila govorica o Gabrielu, pri kateri priliki je Gabriel razvijal jako „fino takt“, kajti dopisnika „Wandererje-vega“ je pozval, naj svoje ime imenuje. Vsa ta dogodba pa mu je donesla vsega raje nego — lavorik.

Vidi se, da imamo tudi mi (Slovenci) svoje Wandererje, Franze, Lapenne, Alezanije itd.

„Politik.“

Dopisi.

Iz Novega mesta, 7. jan. [Izv. dop.] Že bo temu kmalu mesec dni, kar so se vršile volitve v mestni odbor, ali naši Prusi še vendar ne morejo pozabiti, kako grozno so bili premagani, in vse srd mečejo na mestnega svetovalca in poštenega narodnjaka gosp. Rozmana, češ, da je on agitiral od hiše do hiše za narodne kandidate, ter da je silil brežke ženske k volitvam, obljubovaje jim miloščine iz mestne blagajnice. Ne rekli bi nič, ako bi bila ta laž ostala skrivna, ker se je pa že začela po celem mestu raznašati, ne moremo si kaj, da ne bi odkrili, kakšna je resnica.

Gosp. Rozman je občno spoštovan in priljubljen mož celemu mestu in ena sama beseda iz njegovih ust več izda, nego vse kričanje g. G. Čemu bi mu bilo torej treba od hiše do hiše hoditi? — Saj naše ljudstvo ima že samo toliko zdravega razuma, da ve, ktere može je treba voliti. Mi sicer vemo, kolikosi je gosp. G. prizadjal, da bi bili voljeni v mestni odbor privrženci njegove stranke, znano nam je, da je imel on z brežkimi ženskimi veliko več opraviti ko g. R.: dalje tudi vemo, s kakovo zaničljivostjo je govoril o zadnjem. Pred enim tednom je bila volitev župana, za ktere ga je enoglasno izvoljen g. Leman, od ktere ga se upa, da ustreže slovenskemu prebivalstvu — saj nemškega tako v našem mestu ni. Govori se tudi, da bo od sedaj naprej uradni jezik slovenski, ktere ga smo že težko pričakovali. Včeraj se je ustanovilo in imelo prvo sejo novo društvo dobrovoljnih ljudi (verein der gemüthlichen), ktere ga naloga bo odvracati našo mladino od čitalničnih veselí. V ta namen napravi vsake nedelje večer veselico, ktere udeleževati se morajo vsi udje. Veselica obstoji v popivanju. Udov ima društvo dosedaj osem. Odbornikov ima tudi osem, tedaj je vsak ud tudi odbornik. Pravila so jako primitivna, omenjam samo enega paragrafa, ki se glasi: „Društveniki ne smejo biti niti nacionalni niti nemci“ (weder national noch deutsch.) Strašna ironija!

Slovenskemu svetu je menda znano, da naša čitalnica napreduje in veliko veselí napravlja. Želeti je samo, da bi dramatično društvo v Ljubljani brž ko brž ustreglo naši prošnji in nam poslalo novih gledališnih iger.

boljše bilo — o poluosmih, — a pa kaj mi je do tega? Pol ure?! — Tega ne, raji ostanem domá! — Naj bodo govorili, kar bodo hoteli . . . le da bi me v tem nihče ne obiskal . . . Izdaja! — te pomerance, ta red, toliko svéc, kakor za kako osvečavo! — Ah, neumno, ker se bojim . . . ne, ne, saj denes nikogar ne bode k meni, gotovo vsak méni, da sem v gledališči, ker me pa tamkaj ne bodo videli, zakaj me nij bilo, to bodo uganjevali pa še le jutri.“

Tako je premišljal, vstajal se svojega sedeža, sedal zopet, ali pa je kmalu hodil po sobi gor in dol, kmalu stole stikal, kmalu razmikal jih; zdaj je knjige otiral, zdaj peresa skladal in list papirja polagal ná-nje, po slehernem takem posli pa je šel k durim, da je videl, ali je vse uredjeno, ali nij kdé kakove hibe, ali je vse pošteno in po navadi razvrščeno ali ne. Žal mu je bilo, zato ker je moral opustiti gledališče ta pot, še mrzkejše pak mu je bilo to, ker listka nij bil dal kteremu svojih tovarišev. Premišljal je že naprej, kako bi se izgovoril svojim pajdašem, in kako bi jih prevaril, ali vendar — njegova misel se je ubijala več delj le s prihodom, ktere ga je željal čakal.

(Dalje prih.)

Iz Velikovca, 5. januarja. [Izv. dop.] Mladina je stebler našega upanja; te besede je izustil slavni narodnjak na Štajerskem že pred nekimi leti pogovarjaje se z mladeniči prišedšimi iz rojstnih krajev v tuje mesto, ter jih je po očetovski opominjal, da tudi na tuji zemlji naj planté za blagor svojega stiskanega naroda, in svaril pred zanjkami nasprotnikov. Neka otožnost je stiskala moje čuti videčemu, da je ta svaritev za mnogo mojih rojakov že bila prepozna. A dandenes smemo ponosno reči, da tudi koroška slovenska mladina naše upanje širi. Pred nekimi leti na celovski gimnaziji se nihče ni genil za narodno stvar. Le na tihem je semtertje kakšen učitelj ali učenec gojil domorodno iskrico. Zdaj imajo slovenski dijaki že posebno pevsko društvo; oni nabirajo za Janežičev spominek, prebirajo slovenske časnike ter krepko tirjajo, da se ravnateljstvo zastran knjižnice in drugih sredstev ozira na potrebe Slovencev. Oni nameravajo napraviti besedo v čast in spomn Janežiču, ko jim „der kernslovene“ prekriža ta blagi namen. Pa tudi slovenski sinovi v daljnih krajih so zvesti svojemu narodu. Dokaz temu je adresa slov. kor. dijakov v Gradcu, ki nam je žalibog za en dan prepozno v roke došla; zato se pri zboru 27. dec. p. l. ni ome-nila. Blagovolite jo priobčiti Vašim bralcem. Glasi se: „Slavni zbor! Z radostnim srcem pozdravljamo podpisani dijaki viših šol, sinovi staroslavne Goratana, rojstni dan političnega društva na domači zemlji! Vse naše upanje stavimo v Vas, skušeni domoljubi in pričakujemo, da si složno podaste roke za resno delovanje na polji — do sedaj žalibog zelo zanemarjenem. Ptuj duh se je dosedaj širil ko živa kuga po slovenskih krajinah posebno koroških. Dan na dan se je množilo število tistih viteзов, ki se niso sramovali, zatajiti svojo narodnost. Gosti mah zarašča lastno naše polje, trnje se v njem korenini. Delajte torej brez nehanja, iztrebite mah, izpulite bodeče trnje, dokler je še čas in raj bo naša domovina.

Nadjamo se, da nam pokažete pravo pot, po kateri zamoremo v nekterih letih z veseljem korakati za Vami ter Vam v spodbujajo zaprisežemo, da čemo vedno delati za blagor in napredek naroda našega. Slava prvemu občenemu zboru! Živela Trdnjava!! Živela Slovenija!!!

V Gradcu 24. decembra 1868

Dragotin Mihor, modrosl., Pavel Gally, tehnik, Tone Kröpl, tehnik, Janez Ušnik, tehnik, Janez Leskovnik, modrosl., Janez Ogriz, modrosl., Lipe Haderlap, pravnik, Jožef Golob, pravnik, Janez Vank, medicinar, Pavel Prajnič, medicinar, P. Čare, modrosl., Juraj Kulterer, pravnik, J. Klančnik, doktorand.

Iz Velikovca, 6. jan. [Izv. dop.] Denes se je skupščina tukajšnjih meščanov posvetovala zastran nove železnice, ktera bi Rudolfovo pri Št. Janžu na mostiču in južno železnico pri Sinčevsi vezala in se Velikovca dotikala. Ta črta bi bila za Slovence jako važna, kajti ako se zgotovi, imamo upanje, da se v tem delu nadaljuje in tudi čez Kapljo na Kranjsko črta potegne, kar bi zedinjenje Slovencev mnogo pospeševalo. Ako se je železnica čez Brener, Semering napravila in ako se železničarska društva ne vstrašijo dela na Predilu, se tudi ta naša želja lahko uresniči. Vendar o tej zadevi drugopot. Skupščina je konečno izrekla, da je ta železnica neobhodna potreba za Velikovec in da se ima velikovška srenja nemudoma zanj potegovati. Vselje nad tem sklepom nam je pa zagrenil državni poslanec dr. Mertlič, ki se zdaj med Nemce šteje, s svojim govorom o ustavi. G. dr. Pavlič je ugovarjal, da se skupščina ni zbrala z namenom posvetovati se o ustavi; tudi g. Puher se je razgovoru o tej zadevi ustavljal. Predsednik dá glasovati in sklenilo se je — kaj? To na vprašanja g. dr. P. še prepsednik sam ni vedel. Dr. Mertlič je skušal tolmačiti sklep, ki se je po njegovih besedah glasil: treu zur Verfassung. Radi privoščimo ustavovernim to veselje. Čudno se nam pa zdi, da je postava o javnih shodih g. okr. poglavarju nejasna, še bolj čudno je pa to, da je celo drž. poslanec, ki se rad hvali, da je na verfassungsbau so-deloval, nanjo pozabil.

Iz Srpenice, (na Goriškem). [Izv. dop.] Kdor je le kaj več kot polž s svojo hišo po svetu prehodil,

je našel razne prostore, kjer so nekaj košati gozdi dežele in vasi lepšali, zdaj puste, neobrastene, kamnite gore in planjave ljudi in nedolžno živino mučijo po letu z vročino, ki tako pripeka, da bi se skoraj človek stajal; pozimi pa z burjo, ki tako brije, da vse škriplje in poka. Vse take gole planjave majhen in le reven dobiček donajajo. Marsikteri gospodar se zdaj ozira na te neobrastene planjave in si misli, kak lep gozd je tu rasel. Zdaj ga več ni! Kdo je tega kriv? — slabo gospodarstvo. — Gospodar, ki zna v gozdu le klestiti, vsak štor le izsekati, živino po njem pasti, ki vse mlado drevje objé, — vse listje le gladko pograbit in tako drevju ves gnoj za rast jemati; nikdar mu pa misel ne pride, da bi drevesno seme posejal na prosekanih planjavah ali pa nasadil mlada drevesa, v kratkem še tak košat gozd uniči. Nasproti pa umni gospodar, ki dobro vé, da gozd je poglavitni del vsakega posestva, pazi na to, da se leto za letom drevje ohrani in pomnoži — ne le samo gozdno, temuč tudi sadonosno na vrtu, ki je marljivo obrezuje čisti in požlahtnuje. V kakem lepem spominu ostane vnukom in dedom tak skrbni in priden gospodar! Naši predniki, porečejo, so nam veliko dreves nasadili in lepe vrte naredili, ki nam veselje delajo. Tudi mi smo dolžni svojim mladim drevesa saditi, da bodo tudi oni kedaj pod njih senco počivali in njih sadje uživali! Tak priden gospodar bi imel biti v vsaki hiši, v vsaki soseski, ki bi ukazoval, kaj se ima storiti v prid hiše in soseske. Naša kmetijska šola, ki je v Gorici ustanovljena, upamo da nam bo k temu veliko pripomogla in nas podučila. Naš občno spoštovani čestiti gosp. vikar A. F. ves vnet za dušni in telesni blagor njemu izročene duhovnije, vrli slovenski junak, nam je živo priporočil, da bi v kmetijski vednosti napredovali in tako marsikteri nesreči — zlasti v naših hribih — odšli. Tudi gosp. župani morejo po svojih županijah veliko pripomoči, da se drevje sploh posadi in posebno sadonosno drevje požlahtni. V izgled, vam ljubi čitatelji, spomnim našega — velečenjenega gosp. župana Antona Logarja, vrlega Slovenca, ki si je veliko za to prizadeval. Videl je, kako ljudje nemarno z gozdi ravnaajo, ki bi kmalo utegnili biti uničeni v veliko in neprecenljivo škodo cele sosesdine. Razglasil je najpred prepoved, občno koze pasti ali ravnati, ki so jako škodljive, ker poškodujejo mlada drevesa — sadno drevje, pokvarijo vrte in grede. Tako objedeni in poškodovani ali celo nič ali slabo pogorjajo. Oglasil se je tudi dalje do našega c. k. okrajnega glavarja v Tominu, ki je navdušen za blagor in podporo naše dežele, za katero prizadevanje mu vsi enoglasno iskreno zahvalo izrekamo, in glavar je županu več sadnih dreves vročil, ki jih je župan potem vsaditi velel in ki zdaj našo vas lepo kinčajo in njih čvrsta rast na kamnitem svetu pa tudi vsaki občuduje. Tudi vlada je serpeniški županiji svojo pohvalo in zadovoljnost izrekla v pohvalnem listu po dekretu c. k. namestništva v Trstu, dne 23. nov. 1869, vsled zaukaza ministra za kmetijstvo. Minister Potocki je ob enem tudi blagovolil podariti 100 fl. a. v. županiji, kateri znesek je županstvu c. k. okr. glavar v Tominu, g. Winkler osebno dne 20. decembra 1869 vročil.

Iz Dunaja, 8. jan. [Izv. dop.] Mnogo zasluge je, če človek z dunajsko politiko pečuje se, časopisov in peresa ne zaluči ob tla in filister ne postane pri fajfi tobaka, črni kavi in v dimu. Mota se sem ter tje, mnogo je besedi, a če človek konec tedna črto spodaj potegne, nima kaj v skupino izpisati. Vsa ministerska kriza, ki je na cente papirja počrnila, toliko glav ubijala, in žolča razlila — razkadila se je v nič. Ministri so vsi spet lepo vkupe večerjali in bodo mirno „provizorično“ naprej ministrirali. Štiri tedne je imelo vseh osem cule oprtane in „popotni les v rokah“ — kakor bi Levstik djali. Zakaj so med sabo šobo napenjali, tega ne vemo prav in še g. Svetec, ki za „kulise gleda“ — kakor bi pa g. Marušič rekel — ne ve, ker je Taaffeja vprašal, ta mu pa povedati ni hotel.

V gosposke zbornice odseku je naš deželan Anton Auersperg, znani Anastazij Zelenec — Slovanom pravičen postal. On namreč pravi, naj se poravna z opozicijo in naj se gre v tem namenu do najskrajnih

mej, ki so mogoče. Ta „mogoče“! Tukaj se mi vidi, da so tla votla pod nami, sosebno če bo pomen te besede on interpretiral. On je pesnik, bog ve kako pesniško si te mogoče meje misli. Politkar bi naj jih prozaično kar občrtal. — Manjšina tega odseka: knjezi Čartoriski, Jablonovski, Lobkovic, Švarcenberg, ktemim sta se pridružila še grof Kufstein in (baje tudi) general Gablenc. — bode v gosposki zbornici posebno osnov adrese predložila, ki bode federalističnega smisla.

V adresnem odseku zbornice poslancev je bral osnovo adrese grof Spiegel. Ta osnova se je decemberskim nemškim prorokom, kakor Šindler in enaka ropotija, zdela prefederalistična, zato so jo zavrgli in baronu Tintiju naložili, naj izdela drugo. Taaffe je v tem odseku djali, da politične akcije za zdaj nobene ne bode, menda dokler se ministersko vprašanje ne reši.

Vse nas tukaj bivajoče Jugoslovane je močno razveselilo odkrito in možato postopanje vrlega škofa Strosmajerja, kateri je kakor vselej absolutizem v politiki tako v Rimu pobijal cerkveni absolutizem. Ponosni smo na to tem bolj, ker so nas Nemci vselej črnili, da Slovan nima duha za svobodo. Pa zdaj piše „Morgenpost“: „Tako je tedaj enega voditelja Jugoslovanov sreča doletela, da je osramotil visokoizobražene Nemce in Francoze!“

Politični razgled.

Lvovska „Gaz. Nat.“ prinaša vest, ki je vsakako jako važna. Ona namreč poroča, da se zdaj tri trdnjave na Češkem posebro natanjko oskrbujejo z vojnimi potrebščinami in vojaki, da se bodo odpustniki čeških polkov poklicali k orožju, da pa se bodo vsi češki polki prestavili iz domače dežele in da na njih mesto pridejo nemški in ogerski polki. Vlada je neki o tem poročala tudi Nj. veličanstvu našemu cesarju, češ da bi jo neprehiteli dogodki, kakršni so se primerili na Dalmatinskem. Ali se bo ta vest poljskega lista potrdila ali ne, ne da se še presoja. Če pa je temu res tako, kakor poroča „Gaz. Nat.“ potem pač ne vemo, kaj je bolj razdražljivo, ali pasivna opozicija češka, ali pa puške, ki se bodo tako češkemu narodu postavile na prsi.

Češki pisatelj in lastnik „Svobode“, g. Barak, je po dolgotrajnim zaporu zaradi tiskarnih zločinov zopet osvobojen, t. j. osvobojen, ker je svojo kazen dostal. Še potem ko je ječa izpustila svojo žrtvo, visela je Baraku policija na peteh in zaprla med drugimi tudi dve ženski, ki ste bili prišli Baraka pričakovat pred jetnišnico. Iz vse dežele dohajajo zdaj Baraku brzojavno in pismeno pozdravila — dokaz da si je vlada z Barakovo ječo mnogo več škodovala nego koristila. Dosti čeških časnikarjev pa še tiči po tamnicah, kajti decembrizem ne pozna — milosti!

V Dalmaciji pridno skušajo popraviti, kar je pokvarila uradna trmoglavost. Če je verovati dunajskim časopisom, pomirjenje dobro napreduje, zlasti od tega časa sem, kar je cesar nekatere uporne kraje pomilostil. Sliši se, da hoče vlado vsaj nekoliko škode prebivalcem denarno odškodovati. Krivošijanci se nočejo tako meni nič tebi nič podati, posebno nočejo nič čuti o tem, da bi oddali svoja orožja. Dozdeva se nam, da je vlada zdaj nastopila pravo pot, to zaradi tega, ker se dunajski časniki pritožujejo, da so zdaj v Dalmaciji samo Slovan prišli na površje. Sicer poštene, „Wand.“ obžaluje da je prišel v Dalmacijo Hrvat Rodič, ki o decemberski ustavi nič ne vé. Pa potolažimo se, če ima Rodič druge potrebne lastnosti, potem ga lahko vsak dober Avstrijanec, odveže od decembrizma, ki je kakor znano, škodoval ne le v Dalmaciji, ampak vsej državi, katero je tako razdjali, kakor do zdaj ni še menda nikdar bila razdeta, tudi v najslabjših časih ne.

Malo je slišati o ljudskem številjenju po Cislajtaniiji. V nekterih okrajih je številjenje prepuščeno pisarjem, ki bajé pišejo prav mastne račune za svoje netežavno delo. V Translajtaniiji je številjenje po telegramih dunajskih časnikov že dokončano, vendar vlada

časnikom ne privošči nobene vesti o ljudskem stanju. Je pač truda vredno skrivati, koliko šteje Avstrija — mož. —

Glasovi o novem francoskem ministerstvu in o novi sistemi, katero je postarel Napoleon vzel si za vodilo daljnega vladanja, so zdaj zbrani od vseh strank. In ne da se tajiti, da je v novem Napoleonovem koraku nekoliko prave liberalnosti. Vsaj to je gotovo, da v novem francoskem ministerstvu ni nič birokratičnih elementov, kar se v avstrijskem ne more trditi. Utegnilo bo imeti tako vse stranke na Francoskem za seboj, kateri hočejo svobodo doseči po parlamentarnem, ne pa revolucionarnem potu.

Spanjska kriza je premagana, ministerstvo je sestavljeno: Rivero za notrajno, Sagasta za državno ministerstvo, Topete za vojno bradovje, Olzaga za pravosodje. Kortesi so v ponedeljek zopet začeli zborovati; prvrženci vojvoda Montpensiera bodo nadaljevali svojo igro, slepo miš po kralju, in bodo menda priporočali Montpensierovega sina.

Razne stvari.

* (Ljubljanska čitalnica) šteje kakor smo brali v „Triglavu“ nekoliko nad 300 udov. Žalostna prikazen! Ljubljana šteje več nego 22.000 prebivalcev, torej je komaj 1 1/3 procentov vpisanih v čitalnico. Ne bomo preiskavali, kje krivica tiči, a to je gotovo, da ta prikazen dokazuje nekaj gnilega, naj bo to že tu ali tam.

* (Čitalnica v Šmarji na Štorskem) se bode odprla 1. maja t. l. Od tod smo tudi dobili veselo novico, da tamošnji rodoljubi nameravajo sklicati prihodnjo spomlad slovensk tabor. Naj bi to radoljubno gibanje našlo obilo posnemanja tudi po drugih krajih!

* (Odbor goriške čitalnice) je oglasil ravnokar sledeči program svojih veselí: 8. januarja 1870 beseda s plesom, 22. jan. t. l. beseda s plesom, 5. feb. t. l. beseda s plesom, 19. feb. t. l. beseda s plesom, 26. feb. t. l. beseda s plesom. Veselice se bodo začele točno ob osmi uri zvečer. Tekoče leto je naročena goriška Čitalnica na te-le časnike: 1. Slovenski Narod, 2. Novice, 3. Jadranska Zarja, 4. Danica, 5. Besednik, 6. Učiteljski tovarš, 7. Humor. listy, 8. Brenclj, 9. Juri s pušo, 10. Slovenski Gospodar, 11. Triglav, 12. Volksfreund, 13. Neue freie Presse, 14. Politik, 15. Figaro, 16. Reform, 17. Unità Catolica, 18. Osservatore Triestino, 19. Cittadino, 20. Correspondance Slave, 21. Ueber Land und Meer, 22. Illustrierte Zeitung, 23. Kveti, 24. Kikeriki, 25. Zukunft, 26. Osten, 27. Wiener Tagblatt, 28. Zatočnik, 29. Zvon, 30. Vaterland.

* (Tajnik vinskega društva mariborskega) g. Fr. Wiesthaler bode skoz 10 večerov v kazinski restavraciji razlagal zgodovino cerkvenih zborov. Prvi večer je imel bajé 13 poslušalcev. Ustopnina znaža za vsakokrat 30 kr.

* („Görzer Zeitung“), ki je pod vredništvom g. Pena bila zaspala, začne meseca aprila zopet izhajati. Vredoval jo bode g. Leopold Kordeš, nekdanji vrednik „Carniolae“ itd. Ne vemo zdaj še, kdo bode temu časniku lastnik, to pa vemo, da bo g. vrednik imel 1200 gld. plače. Ali je v Gorici potreba nemškega lista res tolika, o tem bi si upali dvomiti.

* (Profesor Bradaška) Slovenec v Zagrebu, je priobčil v poslednjem zvezku nemških „Petermannsche Mittheilungen“ temeljit spis „o Slovanih v Turčiji.“ Če se ne motimo je spis tiskan bil že prej v hrvaškem jeziku. Hvalimo postopanje učenega rojaka, ker je s tem korakom Slovanstvu gotovo koristil in posredno s pridetim zemljevidom nemštvu pokazal, kaka je naravna rešitev orientalskega vprašanja.

* (Vozar). Zadnje čase smo po slovenskih in tudi nekterih nemških časnikih brali za Waserjevim imenom pod oklepi pristavek: (Vozar). Povprašali smo

pri zvedencih, kaj je s temi oklepi. Rekli so nam, da je Waser rodom Nemec, da torej ime ne gre sloveničiti. Ali povedalo se nam je tudi, da je „voza“ v slov. jeziku toliko kakor „ječa“, in da bi beseda „vozar“ pomenila to, kar pomeni ječar — kerkermeister. Mi sicer tega pristavka nismo nikdar rabili, nimamo ga torej niti zagovarjati niti zametati, reči pa moramo, da nas je jako zanimalo slišati da je: vozar — ječar!

* († G. J. Zolar), župnik pri sv. Venceslavu blizu Slov. Bistrice je te dni umrl.

* (Volilne priprave v Idriji.) Kdo bo v Idriji kandidiral od nemškutarske strani, ni še določeno. G. Höchtl ima pač željo, sesti se v Klunovo obližje pri peči v deželnem zboru, vendar ima tako malo upanja biti izvoljen, da bodo protinarodnjaki brž ko ne postavili že nekaterekrat po družih krajih propadlega kandidata ljubljanskega župana, exnarodnjaka dra. Suppana. Tudi z njegovo volitvijo mora slabo stati, kajti že se čuje o čudnih manevrih, ktere napravlja idrijski župan za svojega ljubljanskega tovariša. V volilnem zapisniku, ktere ga je g. Höchtl poslal v Planino v potrjenje, izpustil je 21 ženskih glasov, ker se po pravici boji, da bi ženske glasovale za narodnjaka. Zato pa je poteknil med volilce 2 apotekarska subjekta, ki nimata nikakoršne volilne pravice. Ženske so bajé že odposlale protest proti županovemu Suppanovanju.

* (Vzajemno-zavarovalna praška banka „Slavija“) razvija svojo delavnost po deželah slovenskih s prav dobrim vspelom. Sedaj ima že naslednje uradnike oziroma zastopnike: Glavni zastopnik: I. tajnik Janez Lad. Černý. Nadzornik: Janez Železnikar. Uradnika: Janez Jereb, Ljudevit Treo. Potujoči zastopniki: Jože Kristan, Luka Držečnik, svétovalec v Ribenci, Janez Hauzenbihler, posestnik v Žavcu. Okrajni zastopniki: Franjo Rapoc v Mariboru, Franjo Kapus v Celji, Jakob Vodnik v Zalogu, Jože Karlinger v Zatični, Franjo pl. Poka v Žužembergu, Janez Mandlin v Trebnjem, Anton Krajnik v Trstu, Lenart Pibernik v Mokronogu, Franjo Kastelic v Rudolfovem, Franjo Adamič v Šmartnem pri Litiji, Janez Geyer v Dolu.

* (Konečna obravnavna) bralcem našega lista znane lanske dogodbe na Igu je bila, kakor „Nov.“ pišejo, pretekli pondeljek in vtorek pri ljubljanski c. k. deželni sodnji. Bilo je zatoženih 13; ker pa je eden pobegnil, bila je obravnavna le zoper 12. Dr. Costa je bil zagovornik vsem; razprava se je vršila v slovenskem jeziku. C. k. državni pravdnik je nekatere tožil na hudodelstvo javne posilnosti, druge na pregreške razbuke itd. Iz vse razprave in temeljitega zagovora dr. Costovega se je razvidelo, da le to je bil pregrešek zatožencev, da niso ubogali žandarjev, ko so jim veleli saksebi iti, kajti postava velevala, da, ako se množica nabere iz kakoršnega koli, če tudi nedolžnega namena, in jej gosposka ali javna straža velevala raziti se, se mora to povelje ubogati, če ne, je to pregrešek razbuke (steka ali hrupa). V tem smislu je tudi sodila sodnija, ki ni našla nikakoršnega hudodelstva in zatožence le obsodila zaradi pregreška razbuke, in sicer enega na mesec dni, enega na 3 tedne, drugega na 2 tedna, ostale pa na nekoliko dni zopora. Ker zatoženci niso nikakoršnega krivega namena pri svojem shodu imeli, kakor je zagovornik dokazal, je po pravici vprašanje stavil: ali bi se bilo vse to zgodilo, ako bi se ne bili poslali žandarji na Ig, kakor tudi vojaki, ki so ponoči tje prišli, in so vso vas mirno v spanji našli?

Tiskovna pravda „Sl. Nar.“

pred porotno sodnijo celjsko 13. decem. 1869.

(Dalje.)

Zatoženi vrednik nadaljuje svoj govor takole: „Tožijo me kot političnega časnikarja. Tožijo me kot vrednika „Slov. Narod.“ Vsakdo, ki se s časniki peča, vé kakšno nalogo ali dolžnost ima časnikar, posebno politični časnikar. Njegova dolžnost je, vse kar se med nami in okoli nas količkaj imenitnega godi, zapisati in naznaniti svojim bralcem. Pa ne samo suhoparno

zapisati. Časnikar ima dolžnost vsaki dogodek na vse strani pojasniti in pokazati ga od njegove dobre in slabe strani. Časnikar mora imeti oči odprte na vse strani, da more svojim bralcem dobro priporočati in pred slabim svariti. Kakor veste izhaja „Slov. Nar.“ trikrat na teden. Že zatorej ne morem jaz svojih oči in svojih razgledov raztezati po vsem svetu, ampak kakor je moj prvotni namen že bil, jaz ostajam s svojim časnikom med slovenskim ljudstvom, jaz in moji sodelavci pišemo o slovenskih zadevah in si kolikor je v naših močeh prizadevamo, da bi se zboljšalo stanje slov. naroda, da bi se odpravila krivica, da bi narod se zbrihtal in da bi laže mogel jesti svoj vsakdanji kruh. Ker naš narod živi v zvezi z drugimi narodi v eni državi, treba je, da včas pogledamo tudi po državi in po drugih narodih. Ako hočem pošten ostati — in to hočem — moram kakor rečeno vsak dogodek popisati od vseh strani, od dobre in slabe. In kdo bi hotel tajiti, da se nikdar nič slabega ne prigodi, dandenes ko je tako resnična postala znana „pesem starega Kranjca.“ Možje porotniki! Ako se hočete spomniti svojega vsakdanjega življenja, bodete mi pač pritrdili, da se po naših mestih, trgih in vaseh pač vsak dan vidi, kako ljudje roke vijo in da se vedno slišijo pritožbe: „Bog se vsmili, vedno in vedno se nam slabeje godi.“ Človeka pa, ki bi se pohvalil, je še redko kdaj kdo videl. Teh slabosti pa ne popisujemo zato, da bi nemir delali, da bi komu čast ali poštenje jemali, ampak zato, da se odpravi, kar je slabega, zato, da na mesto slabega stopi dobro, zato, da zadobimo vsi enake pravice, da postanemo pred postavo in v dejanji vsi enakopravni — ali če to ni mogoče, da vsaj slovenski svet zve, pri čem je.

Nekteri gospodje pa tega nočejo spoznati, in za vsako slovensko besedo, za vsacim svetom, ki ga Slovenec dá ali svojim rojakom, ali našim uradnikom, ali pa visoki vladi, vohajo kako hudodelstvo. Zatorej stojim tudi jaz denes pred sodnijo. Prepričali se bodete, da čisto po nepotrebnem.

Tú Vamse je predložil en dopis, t. j. pismo enega prijatelja „Slov. Naroda“ iz Ljubljane. G. tožnik sicer ni dokazal, vendar trdi, da sta v tem pismu dva dogodka tako primerjana, da je s tem primerjanjem gosposko delovanje krivo toženo, da je sovražno proti Slovincem. Predno dalje govorim, pogledjmo si to pismo in njegove misli.

V Trstu in okolici se je osnovalo katoliško društvo, ktero je bilo od vlade potrjeno. To društvo je napravilo svoj občni zbor. Tržaška drhal pa je hotela zbor motiti. Seveda v Trstu to ni čudno. V mestu, kjer se vsaki dan brez kazni slišijo kliči: „Smrt papežu, pobite duhovne!“ mislijo izobraženi in neizobraženi fakini, da imajo pravico lotiti se vsakega, ako se le zbere iz katoliških namenov. To se je tudi zgodilo v slučaju, o katerem govori obtoženi članek. Surova drhal je družabnike napadla, da jih je morala policija in vojaštvo braniti. Nekoliko rogoviležev so polovili, eden pa je bil zgrabljen v pričo župana, ki je razgrajča opominjal, naj odnese pete. Meni malo mar, ali je župan prav ravnal, ali ne; to pa je gotovo, da se mu ni nič zgodilo in da bi bil zaradi gosposke lahko še dandenes župan, ko bi se meščani ne bili premislili in si izvolili drugega župana.

Tak je dogodek. Kaj mislite od kod ga je dobil moj dopisnik. Ali mislite, da si ga je iz prst izsezel, ali da ga je vjel pri starih babah, ki so si ga pri kotetu na uho pravile?

Kaj še! Dogodek kakor je popisan v „Slov. Narodu“ stoji od besede do besede v nemški „Triester Ztg.“, ktera je popis posnela iz laškega „Osserv. Tr.“ Kdo pa sta ta dva časnika? „Osserv. Tr.“ je vladen list in nosi na svojem čelu c. k. orel. Vlada sama izdaja ta list, ona ima od njega zgubo in dobiček; kar stoji v „Osserv. Tr.“ je toliko, kakor da bi pisala vlada sama. „Triest. Ztg.“ pa je tudi vladen list. Vladni laški in nemški list sta torej smela pisati o tej stvari, kakor sta hotela in nihče jima ni žal besedice rekel, ko je pa slovenski list ravno tisto stvar predstavil iz teh časnikov, že hoče drž. pravnik vse togote kaznen-

skega zakonika razliti nad mojo glavo! Da! če človek vidi take razločke, pa ne bi primerjal, in ne dokazal, da se v Avstriji meri na dva vatla, katerih eden je za pol in še več prekratek?

Pogledjmo zdaj v Ljubljano. Neko noč si v Ljubljani v lase skočijo nemški turnarji in slovenski Sokoli; župan dr. Costa je ravno na potu domú, ko zasliši hrup in vpitje. Lahko bi se bil župan dr. Costa po trdapolnem dnevu vlegel v posteljo in nihče bi ne bil vedel, da je on kaj slišal o hrumu. A dr. Costa je kot župan storil svojo dolžnost, šel je tje, kjer je bil že nastal pretep in je skušal razdražene ljudi pomiriti. Človek bi mislil, da je dr. Costa zaslužil zahvalo vseh poštenih ljudi, saj je storil samo svojo dolžnost in to je moral storiti. Pa kakšno zahvalo je on dobil! Odstavili so ga od županstva in več kakor eno leto so ga klicali pred sodnijo, ker bi mu bili radi pravdo na vrat obesili. Od ene gosposke do druge so iskali, da bi kaj krivega našli na ljubljanskem županu in še le čez leto in dan je mir zadobila toliko preganjana duša. Kdo pa more povrniti dr. Costu bridke ure, katerih je v enem letu doživel na tavžente, kdo poravna sramoto, ki se mu je storila s tem, da se je županstvo njemu odvzelo in izročilo enemu njegovih podložnikov, kdo popravi vse laži in obrekovanja, kar ga je bilo tisti čas proti dr. Costu brati po dunajskih, ljubljanskih, graških in drugih časnikih? in vse to ga je zadelo zato, ker je svojo dolžnost storil, kakor jo je storil tržaški župan, ko je ljudi svaril, naj se razidejo in ne delajo šundra in naj ne rogovilijo. Tu vidite oba vatala, po katerih se je merilo. In kdo bi ne primerjal. Na primerjanji stoji ves napredek človečanstva. Svoje delo primerim s sosedom, in kar vidim na njem boljšega, to tudi jaz posnemam, kar vidim slabega, tega se ogibljem in tako postanem boljši in boljši in se varujem škode. Na primerjanji stoji ves človeški napredek, in možje porotniki, če tudi g. tožnik denes napredek toži, mislim da vi napredka ne bodete obsodili!

In primerjanje, o katerem se tu govori, ni hudobno.

Rečeno je le: Če se ni svet podrl, ker ste tržaškega župana pustili v miru, gotovo bi se ne bil podrl, ko bi bili tako ravnali tudi zavoljo ljubljanskega župana, ki je tudi storil samo svojo dolžnost. Pa primerjanje! Primerjati se že sme — si misli g. tožnik, a vsakdo ne sme primerjati. Ko so lanske leto na celjskem „verfassungstagu“ v zaplankanem klosterskem vrtu nemškutarji primerjali kranjske davke in štajerske, in rekli, da mora Kranjec dosti več davkov plačevati kakor Štajerc, so tudi primerjali, a mirno je počivala vest g. tožnika, takrat se ni gosposki po tožnikovih misli godila nobena krivica, g. tožnik je govornikom morebiti sam „bravo“ klical in jim z večer zdravice pel in napijal. Ko bi bil pa jaz ravno to storil in se pritožil, da morajo Kranjci, ki imajo slabejšo zemljo, plačevati več davka, hitro bi mi bil g. tožnik ta primer in pa nekoliko paragrafov v glavo vrgel. In vendar se ta razloček med davki zapisuje vsak dan do vinarja, zapisuje tam kjer se plačujejo davki, do zadnjega krajcarja zapisuje v davkarskih bukvicah, saj jih poznate te krvave zapisnike naših žuljev.

(Dalje prih.)

Za Janežičev spominek:

G. Ferdo Vigele iz Zilske Bistrice na

Koroškem 1 f.

Lepo prosimo, naj senaročba na „Slov. Nar.“ brž ko brž ponovi; kdor pa list prejema, a se ne misli več naročiti, naj ga blagovoljno nazaj pošlje.

Administracija.

En koncipijent,

kteri je slovenskega jezika zmožen, se precej vzame v avokaturno pisarnico dr. Lorber-a v Mariboru.

(3.)